

Toiminnan ja talouden toteutuminen 2025

Liikunta- ja kulttuurilautakunta

11.3.2026

Sisällysluettelo

Talousarvion toteutuminen	1
Palveluiden talousarvion toteutuminen.....	4
1.1 Liikunta- ja kulttuurilautakunta	5
1.2 Liikunta.....	6
1.3 Kulttuuri ja vapaa sivistystyö.....	8
Eriytetyt laskelmat.....	12

Talousarvion toteutuminen

Toiminnan kuvaus

Liikunta- ja kulttuurilautakunnan alaiset palvelut ovat liikunta sekä kulttuuri ja vapaa sivistystyö. Palvelussa tuotetaan kuntalaisten hyvinvointia ja kehittymistä edistäviä palveluja. Liikunnan ja kulttuurin palvelut tuottavat laadukkaan arjen ja vapaa-ajan Kouvolassa. Palveluiden onnistuneella asiakaslähtöisellä toteutuksella on merkitystä koko kaupungin elinvoiman sekä vetovoimaisuuden kannalta. Toimenpiteillä on vaikutusta myös kaupungin HYTE –kertoimeen.

Liikuntapalveluiden tehtävänä on luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen, tukemalla kansalaistoimintaa sekä rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja. Liikunta on kunnan peruspalvelu ja tärkeä osa kuntalaisten hyvinvointia. Kaupungin tehtävänä on turvata liikuntapalveluiden mahdollisimman tasa-arvoinen saatavuus kaikille kuntalaisille. Keskeisenä tehtävänä on liikunnan ja muun terveyttä edistävän fyysisen aktiivisuuden edistäminen sekä edistää liikuntaseurojen yhteistyötä.

Kulttuuripalveluiden ja vapaan sivistystyön perustehtävä on tukea asiakkaiden omaehtoisen itsensä kehittämisen, virkistäytymisen ja yhteisöllisyyden tarpeita sekä vahvistaa kouvolaisten ja Kouvolan identiteettiä. Tehtäviin kuuluvat myös kulttuuriperinnön ylläpitäminen ja elinvoiman edistäminen kulttuurin ja taiteen avulla. Kulttuuripalveluissa tarjotaan myös tiloja eri asiakasryhmille kirjastoissa ja kulttuuritaloissa. Palveluita ovat kirjasto, kulttuuritalot, museot, ja yleinen kulttuuritoimi (kulttuurikasvatus ja -tapahtumat, taidelaitos - ja muu kulttuuriyhteistyö) sekä kansalaisopisto.

Toiminnan painopistealueet ja toimintaympäristön muutokset

Liikunta ja kulttuurilautakunnan alainen toiminta on toteutunut lähes talousarvion mukaisesti sekä toiminnallisten että taloudellisten tavoitteiden näkökulmasta.

Liikunnassa seura- ja sidosryhmäyhteistyötä on vahvistettu järjestämällä useita yhteistyötilaisuuksia, kuten seurayhteistyötapaamisia ja lajiryhmäpalavereita. Seuraparlamentti kokoontui kolme kertaa ja seurafoorumi kaksi kertaa vuoden 2025 aikana, mikä on tukenut yhteisen toimintaympäristön kehittämistä.

Tilavarausyksikkö on kehittänyt tilavaraus- ja käyttöprosesseja sekä tilojen markkinointia tuottojen lisäämiseksi. Inkeröiden jäähallin kesäkäyttö sisäliikuntatilana vakinaistettiin, vaikka käyttöaste kesällä 2025 jäi tavoitteista. Kulttuuritalojen tilojen käyttötarkoituksia on tarkasteltu ja käyttöastetta nostetaan tuomalla tiloihin uusia palveluja.

Hankerahoitteinen kouluPT-toiminta jatkui kahden työntekijän voimin, ja erityisesti kouluterveydenhuollosta tulevien läheteiden määrä kasvoi loppuvuotta kohti. Uimaopetus siirtyi 1.9. alkaen liikuntapalveluille. Uutena käynnistettiin maahanmuuttajille suunnattu aikuisten uimaopetus. Hyvinvointialueelta saapuvien läheteiden suuri määrä, erityisesti aikuisten ja ikääntyneiden liikuntaneuvontaan, on johtanut neuvonnan painottumiseen entistä enemmän ryhmämuotoiseksi. KouluPT-toiminta on lisännyt perusopetusikäisten ohjautumista liikuntaneuvontaan, mikä vahvistaa ennaltaehkäisevää ja terveyttä edistävää liikuntatyötä.

Kulttuuripalvelujen yleinen kulttuuritoiminta tavoitti hyvin asukkaita. Lasten kulttuuriviikkojen tilaisuuksiin ja työpajoihin osallistui lähes 3 000 lasta, ja erityislasten ja -nuorten kulttuurikerhot toteutuivat suunnitellusti. Uutena toimintamuotona käynnistyi valokuvauskerho. Suositut Näkökulmia historiaan -luennot sekä Kulttuurifoorumit vahvistivat kulttuuritoimijoiden vuoropuhelua ja osallisuutta. Kulttuurilähete-toiminta vakiintui Kymenlaakson hyvinvointialueen kanssa tehdyn sopimuksen myötä, ja kuntien kulttuurineuvonta tukee asukkaiden hyvinvointia ohjaamalla heitä kulttuuripalveluiden pariin.

Museotoiminnassa edistettiin museolain edellyttämää suunnitelmallisuutta; Poikilo-museoiden toimintasuunnitelma vuosille 2025–2029 hyväksyttiin ja sen toimenpiteitä vietiin käytäntöön. Museokäynnit nousivat kaikkien aikojen ennätykseen, lähes 19 000 käyntiin, ja museokaupan tuotot kasvoivat. Julkisen taiteen ohjelma otettiin käyttöön kaupungin organisaatiossa, ja siihen liittyen valmistui Eskolanmäen liikuntahallin muraali.

Kirjastopalveluissa Pikkuvarpaat Sananjalkapolulla -hanke vietiin päätökseen ja sen tuotokset jäivät pysyvään käyttöön tukemaan lukutaitoa Kymenlaaksossa. Lasten ja nuorten kirjojen lainaus kasvoi uuteen ennätykseen, 420 280 lainaan (+0,7 %) Pääkirjaston väistötilaan siirtymistä valmisteltiin ennakkovaikutusten arvioinnilla ja kokoelmapoistoilla. Inkeröisten kirjasto avattiin uuteen monitoimitaloon.

Kansalaisopisto siirtyi uusiin tiloihin, ja toiminta jatkui muutosta huolimatta sujuvasti. Opisto teki tiivistä yhteistyötä varhaiskasvatuksen kanssa varhaisiän taidekasvatuksessa sekä työllisyyspalvelujen kanssa kotoutumis- ja muutosturvakoulutuksissa. Markkinointia vahvistettiin sosiaalisen median, uutiskirjeiden, Opistouutiset-lehden ja tapahtumaosallistumisen avulla.

Kulttuuritaloissa ja vahtimestaritoiminnassa käynnistettiin kaupungintalon, Kouvotalon ja Kuusankoskitalon yhteisen vahtimestaritiimin suunnittelu sivistyksen toimialalle. Tilamuutokset lisäsivät rakennusten kokonaiskäyttöastetta, mutta pienensivät osin kulttuuritalojen vuokratuloja ja näkyivät lievänä kävijämäärien laskuna. Kouvotalossa osa kokoustiloista siirtyi kansalaisopiston ja musiikkiopiston käyttöön. Kuusankoskitalossa tiloja osoitettiin liikunta- ja nuorisopalveluille sekä musiikkiopistolle, mutta konserttitoiminta säilyi vilkkaana erityisesti syksyllä.

Riskianalyysi

Kouvolan liikunta- ja kulttuuripalvelujen keskeisimmät riskit liittyvät taloudellisten ja henkilöstöresurssien riittävyyteen suhteessa lakisääteisiin velvoitteisiin ja kuntalaisten palvelutarpeeseen. Talouden niukkuus, henkilöstön kuormittuminen sekä liikuntapaikkaverkoston korjausvelka muodostavat kokonaisuuden, joka uhkaa palvelutason ylläpitoa ja pitkäjänteistä kehittämistä. Reagoimatta jättäminen voi näkyä palvelutason laskuna, hyvinvointierojen kasvuna, liikkumattomuuden lisääntymisenä, kustannusten siirtymisenä muihin palveluihin sekä kaupungin vetovoiman heikkenemisenä. Strategisesti keskeistä on resurssien oikea mitoitus, ennaltaehkäisevien palvelujen priorisointi sekä suunnitelmallinen kehittäminen.

Kulttuuripalveluissa suurimmat riskit liittyvät viestinnän riittämättömyyden resursointiin, avustuksiin pohjautuvan tapahtumatuotannon epävarmuuteen sekä henkilöstövajeeseen kirjastoissa, museossa ja kansalaisopistossa. Viestintää on hoidettu satunnaisin määräaikaisten järjestelyin, mikä heikentää toiminnan jatkuvuutta ja suunnittelua. Kirjastoissa avoimia tehtäviä on jouduttu jättämään täyttämättä, mikä lisää riskiä lukemisen edistämisen heikkenemisestä sekä kirjastojen aukioloaikojen supistumisesta; kirjastoja on jo jouduttu sulkemaan tai siirtämään omatoimikäytölle ennakoimattomien poissaolojen vuoksi. Museossa yhden vakituisen ja lyhytaikaisten määräaikaisten työntekijöiden varaan rakentuva avoinna pitäminen lisää kuormitusta ja riskiä näyttelyiden äkillisistä sulkemisista sekä rajoittaa yleisötyön kehittämistä. Kansalaisopistossa riskiä kasvattaa määräaikaisen koulutussuunnittelijan tehtävän epävarma jatko kevätlukukauden 2026 jälkeen, vaikka tehtävä on keskeinen tietoteknisen koulutuksen suunnittelussa sekä opiston näkyvyydestä huolehtimisessa. Lisäksi joillakin ainealueilla tuntiopettajien saatavuus on heikko ja Kouvotalon opetustilojen riittämättömyys rajoittaa ryhmäkokoja ja vähentää kurssimaksutuloja, erityisesti päiväkurssien osalta. Yhteensä nämä tekijät muodostavat riskin sille, että talousarvion puitteissa ei pystytä täysimääräisesti vastaamaan strategiaan hyvinvointi- ja sivistystavoitteisiin.

Talous

Liikunta- ja kulttuurilautakunnan alainen toiminta on toteutunut 0,2 milj. euroa talousarviota parempana, tämä johtuu pääosin muiden toimintakulujen talousarviota pienempänä toteutumisena. Talousarviossa ei ollut arvioitu kansalaisopiston Kuntotalolta Kouvolatalolle siirtymisen vaikutusta sisäisiin vuokriin.

Toimintatuotoissa myyntituottojen talousarviota suurempi toteuma johtuu pääosin uimaopetuksen siirtymisestä liikuntapalveluihin syyskuun alussa sekä kansalaisopiston Koto-koulutuksen myynnistä työllisyyspalveluille, näitä ei talousarviossa ollut huomioitu. Myös avustuksia on saatu talousarvioon arvioitua enemmän, tämä heijastuu myös palvelujen ostojen talousarviota suurempaan toteumaan. Muiden toimintatuottojen talousarviota pienempi toteuma, johtuu pääosin kulttuuritalojen myynnin talousarviota heikommasta toteumasta.

Liikunta- ja kulttuurilautakunta 1000 e	Alkuperäinen talousarvio	Ta- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Toimintatulot	3 378	0	3 378	3 540	162	104,8
Myyntitulot	970	0	970	1 182	212	121,9
Maksutulot	470	0	470	430	-41	91,3
Tuet ja avustukset	151	0	151	299	148	197,8
Muut toimintatulot	1 787	0	1 787	1 630	-157	91,2
Toimintamenot	-29 747	0	-29 747	-29 705	41	99,9
Henkilöstömenot	-6 157	0	-6 157	-6 140	17	99,7
Palkat ja palkkiot	-4 970	0	-4 970	-4 975	-5	100,1
Henkilösivumenot	-1 188	0	-1 188	-1 165	22	98,1
Eläkemenot	-1 033	0	-1 033	-1 012	20	98,0
Muut henkilösivumenot	-155	0	-155	-153	2	98,7
Palveluiden ostot	-4 440	0	-4 440	-4 592	-152	103,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-886	0	-886	-947	-61	106,9
Avustukset	-2 888	0	-2 888	-2 843	45	98,4
Muut toimintamenot	-15 375	0	-15 375	-15 184	192	98,8
Toimintakate	-26 369	0	-26 369	-26 166	203	99,2
Laskennalliset kustannukset	-370	0	-370	-772		
Poistot ja arvonalentumiset	-370	0	-370	-356	14	96,3
Muut laskennalliset kust.	0	0	0	-415		
Kokonaiskustannukset	-26 739	0	-26 739	-26 937		

Valtuuston hyväksymien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Kaupunkistrategian tavoite: Liikunta ja kulttuuri: Kouvola on värikäs pelikenttä

Talousarviotavoite: Lasten ja nuorten fyysisen toimintakyvyn lisääminen	Tilannekuvaus: Keväällä hankkeessa työskenteli yksi KouluPT. Hankkeelle saatiin jatkorahoitus, jonka turvin elokuussa toiminta laajeni kahteen KouluPT:hen ja toteuma ylitti tavoitteen merkittävästi.		
Mittarit			
KouluPT:n kontaktit (yksilö- ja pienryhmätapaamiset)	Lähtöarvo 12/2024 0	Toteuma-arvo 12/2025 130	Tavoitearvo 12/2025 50

Talousarviotavoite: Lasten ja nuorten lukutaidon ja lukemisen edistäminen	Tilannekuvaus: Pidetty lorutteluhetkiä lapsille, koulutustilaisuuksia vanhemmille ja ammattilaisille. Moniammatillista yhteistyötä lisätty. Lukureseptit ja muu aineisto valmiit, sananjalkapolun rakenne valmis, mediasisällöt olemassa ja käytettävissä, lorupaketit valmiit, vava-kehoissa käynnit toteutuneet.		
Mittarit			
Kokeilujen määrä (kpl)	Lähtöarvo 12/2024 0	Toteuma-arvo 12/2025 6	Tavoitearvo 12/2025 5
Talousarviotavoite: Kulttuurisen hyvinvoinnin lisääminen	Tilannekuvaus: Toteutetut matalan kynnyksen maksuttomat/edulliset tapahtumat ovat keränneet mukavasti väkeä. Osa tapahtumista on toteutettu myös verkossa ja myös niihin on saatu paljon osallistujia.		
Mittarit			
Tapahtumiin osallistuvien määrä (hlö)	Lähtöarvo 12/2023 185 069	Toteuma-arvo 12/2025 145 171	Tavoitearvo 12/2025 186 000
Mittarit			
Tapahtumat (kpl)	Lähtöarvo 12/2023 2 914	Toteuma-arvo 12/2025 4 649	Tavoitearvo 12/2025 3 035
Talousarviotavoite: Liikuntapaikkaverkkoselvitys laadittu	Tilannekuvaus: Liikuntapaikkaverkkoselvityksen laatiminen siirrettiin vuodelle 2026 yhteisen Sivistyspalveluiden palveluverkkoselvitykseen.		
Mittarit			
Toteutumisaste (%)	Lähtöarvo 12/2024 0	Toteuma-arvo 12/2025 50	Tavoitearvo 12/2025 100

Henkilöresurssit

Henkilöstön määrä henkilötyövuosina	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Liikunta- ja kulttuurilautakunta	2,0	2,5	2,5
Liikunta	11,2	13,0	13,4
Kulttuuri ja vapaa sivistystyö	98,5	93,4	90,3
Liikunta- ja kulttuurilautakunnan alainen toiminta yhteensä	111,7	108,9	106,2

Toiminnan volyymi

Liikunta	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Uimahallien kävijämäärä	109 944	120 000	202 102
Kuntosalien kävijämäärä	24 820	12 000	24 739
Liikuntapaikkojen kävijämäärä	1 019 341	1 100 000	606 573
Liikunnanohjauksen kävijämäärä	12 340	10 000	14 958
Liikuntapalvelujen tapahtumien määrä	18	15	15

Kulttuuri ja vapaa sivistystyö	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Kirjastokäynnit	595 757	620 000	574 358
Museoiden kävijämäärä	18 450	18 000	18 939
Kulttuurikasvatuksen kävijämäärä	14 522	15 000	15 527
Kulttuuritapahtumien kävijämäärä*	16 445	15 000	14 261
Kirjaston tapahtumien määrä	410	350	287
Museoiden tapahtumien määrä	162	200	159
Kulttuurikasvatuksen tapahtumien määrä	561	600	441
Kulttuuritapahtumien määrä	29	30	20
Kulttuuritalojen kävijämäärä	86 198	120 000	77 827
Kansalaisopiston kurssilaisten määrä	5 455	5 000	4 769
Kansalaisopiston kurssien määrä	973	600	780
Kansalaisopiston tapahtumat	42	30	39

Palveluiden talousarvion toteutuminen

1.1 Liikunta- ja kulttuurilautakunta

Toiminnan kuvaus

Liikunta- ja kulttuurilautakunnan käyttösuunnitelma sisältää lautakunnan menot ja palveluiden johdon (2,5 htv) menot. Kaupunkistrategiassa kasvun kärkiä ovat lapset ja nuoret sekä yritykset. Lautakunta toteuttaa työssään kaupunkistrategian tavoitteita ja linjauksia sekä valvoo oman toimialansa velvoittavan lainsäädännön ja talousarvion toteutumista. Lautakunta seuraa toimialalla tapahtuvaa kehitystä ja tutustuu muualla tehtyihin ratkaisuihin.

Toiminnan painopistealueet ja toimintaympäristön muutokset

Palveluverkkoihin liittyvät muutostarpeet ovat tulevaisuuden suunnittelussa liikunta- ja kulttuurilautakunnan työn painopisteenä. Samalla tarkastellaan yhtymäkohdat kasvatus- ja opetuslautakunnan palveluverkkoon yhteisten tilojen ja muun integraation näkökulmasta. Vuoden lopulla kaupunginhallitus nimitti sivistyksen palveluverkkojen yhteisen ohjausryhmän, joka jatkossa ohjaa ja koordinoi palveluverkkoselvityksiä.

Kuntalaisten hyvinvointia vahvistetaan liikunta- ja kulttuuriohjelmien 2023–2032 toteuttamisen kautta. Päädettyjen liikunnan ja kulttuurin isojen investointien (uimahalli, monitoimiareena, Kuusankosken urheilutalo, pääkirjasto ja teatteri) toteutuminen suunnitellusti on keskeinen toiminnan tavoite.

Riskianalyysi

Tarvittavien palveluverkkomuutosten päätöksenteko ei tapahdu riittävän nopealla aikataululla, mitä toimintaympäristön muutos vaatisi. Toimintaa ei kyetä sopeuttamaan väestömäärän nopeaan vähenemiseen.

Henkilöstöresurssien väheneminen on toiminnallinen riski asiakaspalvelussa ja johtamisessa. Tulevaisuudessa työvoimapula tulee näkymään myös liikunta- ja kulttuuripalveluissa, kun kilpailu osaajista kiristyy työmarkkinoilla edelleen.

Edellytykset hyvään johtamiseen ovat edelleen haasteena jatkuvan kiireen vuoksi. Osin tämä johtuu nopealla tempolla tulevasta talouden sopeuttamisesta. Sopeuttamistyö on vienyt huomiota kehittämistyöltä, jota viedään eteenpäin taloussuunnittelun rinnalla. Kaikkien muutosprosessien johtamiselle tulee varata riittävästi aikaa.

Palvelun talous

Liikunta- ja kulttuurilautakunta palvelun talous on toteutunut talousarvion mukaisena.

Liikunta- ja kulttuurilautakunta 1000 e	Alkuperäinen talousarvio	Ta- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Toimintatulot	0	0	0	4	4	
Tuet ja avustukset	0	0	0	4	4	
Toimintamenot	-366	0	-366	-364	2	99,5
Henkilöstömenot	-293	0	-293	-283	10	96,6
Palkat ja palkkiot	-243	0	-243	-233	10	95,9
Henkilösivumenot	-51	0	-51	-51	0	100,3
Eläkemenot	-44	0	-44	-44	0	100,2
Muut henkilösivumenot	-7	0	-7	-7	0	100,8
Palveluiden ostot	-49	0	-49	-63	-14	128,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1	0	-1	-2	-1	144,2
Muut toimintamenot	-22	0	-22	-16	7	70,0
Toimintakate	-366	0	-366	-360	6	98,4
Laskennalliset kustannukset	0	0	0	324		
Muut laskennalliset kust.	0	0	0	324		
Kokonaiskustannukset	-366	0	-366	-36		

1.2 Liikunta

Toiminnan kuvaus

Liikuntapalveluiden tehtävänä on luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen, tukemalla kansalaistoimintaa sekä rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja. Liikunta on kunnan peruspalvelu ja tärkeä osa kuntalaisten hyvinvointia.

Kaupungin tehtävänä on turvata liikuntapalveluiden mahdollisimman tasa-arvoinen saatavuus kaikille kuntalaisille. Keskeisenä tehtävänä on liikunnan ja muun terveyttä edistävän fyysisen aktiivisuuden edistäminen. Kaupunki tukee kaupunkilaisten liikkumista kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa, avustamalla kansalaistoimintaa ja tarjoamalla liikuntapaikkoja.

Liikuntapalvelun palveluyksiköt ovat liikuntapalvelut, liikkumaan aktivointi ja tilavarausyksikkö.

Toiminnan painopistealueet ja toimintaympäristön muutokset

Liikuntapalvelujen toiminta on edennyt suunnitelmallisesti sekä toiminnallisten että taloudellisten tavoitteiden näkökulmasta.

Liikuntapalvelut on järjestänyt seuroille ja kaupungin eri toimijoille useita yhteistyötilaisuuksia, kuten seurayhteistyötapaamisia ja lajiryhmäpalavereita, joissa tavoitteena on ollut vahvistaa kumppanuuksia ja kehittää yhteistä toimintaympäristöä. Seuraparlamentti on kokoontunut kolme kertaa vuonna 2025 - seurafoorumi kaksi kertaa vuonna 2025.

Tilavarausyksikkö on kehittänyt toimintaprosesseja (esim. AbloyOS, Kurre ja Koha) ja tilojen markkinointia tuottojen lisäämiseksi. Inkeröisten jäähallin kesäkäytöstä sisäliikuntatilana tehtiin pysyvä käytäntö, käyttö kesällä 2025 oli tavoitteita heikompi. Kulttuuritalojen tilojen käyttötarkoituksen tarkastelua on jatkettu ja tilojen käyttöastetta nostetaan tuomalla uusia palveluja tiloihin.

Hankerahoituksen turvin kouluPT –toiminta jatkui elokuun alusta alkaen kahden henkilön voimin. Vuoden loppua kohden kouluterveydenhuollosta on ohjautunut entistä enemmän lapsia ja nuoria

kouluPT-toimintaan. Uimaopetus siirtyi 1.9. alkaen liikuntapalveluihin. Uimaopetuksen kasvaneiden ryhmäkokojen, sekä suurien taitotasoerojen vuoksi päädyttiin palkkaamaan kolmas määräaikainen uimaopettaja, joka mahdollistaa opetuksen paremman eriyttämisen taitotasojen mukaan. Uutena aloitettiin aikuisille maahanmuuttajille uimaopetustoiminta. Vuoden lopussa uimaopetuksen henkilöstö väheni yhdellä henkilöllä.

Hyvinvointialueelta tulee vilkkaasti läheteitä erityisesti aikuisten ja ikääntyneiden liikuntaneuvontaan, joten toimintaa on ollut tarve muokata entistä enemmän ryhmämuotoiseen liikuntaneuvontaan. KouluPT –toiminnan ansiosta perusopetusikäisten määrä liikuntaneuvontaan ohjautumisessa on kasvanut syksyn aikana.

Riskianalyysi

Kouvolan liikuntapalveluiden keskeisimmät riskit liittyvät resurssien riittävyyteen suhteessa lakisääteisiin velvoitteisiin ja kuntalaisten palvelutarpeeseen. Erityisesti taloudellisten resurssien niukkuus, henkilöstön kuormittuminen sekä liikuntapaikkaverkoston korjausvelka muodostavat toisiaan vahvistavan riskikokonaisuuden.

Mikäli riskeihin ei reagoida ennakoivasti, vaikutukset voivat näkyä palvelutason laskuna, hyvinvointierojen kasvuna, liikkumattomuuden lisääntymiseen ja hyvinvoinnin heikentymiseen, toiminnan suunnitelmalliseen toteutumiseen, pitkän aikavälin kehittämismahdollisuuksiin, kustannusten siirtymisenä muihin palveluihin sekä kaupungin vetovoiman heikkenemisenä. Strategisesti keskeistä on varmistaa resurssien oikea mitoitus, priorisoida ennaltaehkäisevät palvelut sekä toteuttaa suunnitelmallisesti liikuntapalveluiden kehittämistä.

Palvelun talous

Liikunnan talous on toteutunut lähes talousarvion mukaisena. Myyntituottojen ja henkilöstökulujen talousarviota suurempi toteuma johtuu uimaopetuksen siirtymisestä liikuntaan syyskuun alusta alkaen. Siirtoa ei ollut huomioitu talousarviossa.

Liikunta 1000 e	Alkuperäinen talousarvio	Ta- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Toimintatulot	2 231	0	2 231	2 360	128	105,8
Myyntitulot	799	0	799	950	151	118,9
Tuet ja avustukset	28	0	28	74	46	265,8
Muut toimintatulot	1 404	0	1 404	1 335	-69	95,1
Toimintamenot	-13 878	0	-13 878	-14 074	-196	101,4
Henkilöstömenot	-537	0	-537	-660	-123	122,9
Palkat ja palkkiot	-435	0	-435	-536	-101	123,2
Henkilösivumenot	-103	0	-103	-125	-22	121,6
Eläkemenot	-89	0	-89	-108	-19	121,1
Muut henkilösivumenot	-14	0	-14	-17	-3	125,0
Palveluiden ostot	-3 150	0	-3 150	-3 235	-85	102,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-30	0	-30	-111	-81	368,4
Avustukset	-335	0	-335	-293	41	87,7
Muut toimintamenot	-9 826	0	-9 826	-9 774	52	99,5
Toimintakate	-11 647	0	-11 647	-11 714	-67	100,6
Laskennalliset kustannukset	-370	0	-370	-539		
Poistot ja arvonalentumiset	-370	0	-370	-351	19	94,8
Muut laskennalliset kust.	0	0	0	-188		
Kokonaiskustannukset	-12 017	0	-12 017	-12 253		

Toimenpiteiden toteutuminen

Kaupunkistrategian tavoite: Liikunta ja kulttuuri: Kouvola on värikäs pelikenttä

Talousarviotavoite, Liikuntapalvelut: Lasten ja nuorten fyysisen toimintakyvyn lisääminen			
Käyttösuunnitelman toimenpide: KouluPT - kokeilu liikuntapalveluiden ja perusopetuksen yhteishankkeena lukuvuodelle 2024–2025		Tilannekuvaus: Keväällä hankkeessa työskenteli yksi KouluPT. Hankkeelle saatiin jatkorahoitus, jonka turvin elokuussa toiminta laajeni kahteen KouluPT:hen ja toteuma ylitti tavoitteen merkittävästi.	
Mittarit			
KouluPT:n kontaktit (yksilö- ja pienryhmätapaamiset)	Lähtöarvo 12/2024 0	Toteuma-arvo 12/2025 130	Tavoitearvo 12/2025 50
Talousarviotavoite, Liikuntapalvelut: Liikuntapaikkaverkkoselvitys laadittu			
Käyttösuunnitelman toimenpide: Liikuntapaikkaselvityksen laatiminen		Tilannekuvaus: Liikuntapaikkaverkkoselvityksen laatiminen siirrettiin vuodelle 2026 yhteisen Sivistyspalveluiden palveluverkkoselvitykseen	
Mittarit			
Toteutumisaste (%)	Lähtöarvo 12/2024 0	Toteuma-arvo 12/2025 50	Tavoitearvo 12/2025 100

1.3 Kulttuuri ja vapaa sivistystyö

Toiminnan kuvaus

Kulttuuri ja vapaa sivistystyö palvelun perustehtävä on tukea asiakkaiden omaehtoisen itsensä kehittämisen, virkistytymisen ja yhteisöllisyyden tarpeita sekä vahvistaa kouvolaisten ja Kouvolan identiteettiä. Tehtäviin kuuluvat myös kulttuuriperinnön ylläpitäminen ja elinvoiman edistäminen kulttuurin ja taiteen avulla. Kulttuuripalveluissa tarjotaan myös tiloja eri asiakasryhmille kirjastoissa ja kulttuuritaloissa. Palveluyksiköt ovat kirjasto, kulttuuritalot, museo, ja yleinen kulttuuritoiminta (kulttuurikasvatus ja -tapahtumat, taidelaitos -ja muu kulttuuriyhteistyö) sekä kansalaisopisto. Asiakkaina ovat kaikenikäiset kouvolaalaiset, tapahtumien järjestäjät, yritykset ja matkailijat.

Toiminnan painopistealueet ja toimintaympäristön muutokset

Yleisen kulttuuritoiminnan tapahtumat keräsivät mukavasti väkeä esim. Lasten kulttuuriviikkojen tilaisuuksiin ja työpajoihin osallistui lähes 3000 lasta. Erityislasten ja – nuorten kulttuurikerhot toteutuvat suunnitellusti, uutena kerhona valokuvauskerho. Näkökulmia historiaan-luennot keräsivät jälleen kerran väkeä runsaasti sekä paikan päälle että verkkoon. Kulttuurifoorumeja pidettiin kaksi, keväällä ja syksyllä. Kulttuurilähete – toiminnan jatko varmistui ja siitä tehtiin sopimus Kymenlaakson hyvinvointialueen kanssa. Lähetteellä sosiaali- tai terveydenhuollon ammattilainen ohjaa asiakkaan tämän kotikunnan kulttuurineuvontaan. Kuntien kulttuurineuvonnan tarkoituksena on kannustaa ja ohjata kulttuurin ja yhdessä tekemisen pariin tutustuttamalla asukas alueen kulttuuritarjontaan, jota voivat olla esimerkiksi esitykset, kohteet, tapahtumat ja harrastustoiminta.

Museolain (314/2019) mukaan valtionosuuden saamisen yhtenä edellytyksenä on, että museolla on tavoitteita, toimintaa ja taloutta ohjaava suunnitelma. Museon toimintasuunnitelma vuosille 2025–2029 hyväksyttiin liikunta- ja kulttuurilautakunnassa 22.1.2025. Vuoden aikana toteutettiin useita toimintasuunnitelman toimenpiteitä. Museon näyttelyiden kävijämäärät jatkoivat nousua. Museoiden näyttelyissä tilastoitiin vuonna 2025 lähes 19 000 käyntiä, mikä on museon ennätys.

Museokauppatuotot kasvoivat. Marraskuussa avautunut kaupunginmuseon Muuttuva kaupunkimme -näyttely on ollut erittäin suosittu. Näyttelypalautteissa korostui tyytyväisyys museon näyttelyihin, yleisarviosana oli 4,5 / 5. Moni muualta tuleva näyttelykävijä vierailee Kouvolaan erityisesti Poikilomuseoiden vuoksi. Julkisen taiteen ohjelma on otettu kaupunkiorganisaatiossa käyttöön. Vuoden 2026 aikana valmistui Eskolanmäen liikuntahallin muraali. Villikan kokoelma karttui uudella

lahjoituserällä. Museon tallennustyössä on apuna olleet vapaaehtoisvalokuvaajat, joiden kanssa yhteistyötä jatketaan.

Kirjaston Pikkuvarpaat Sananjalkapolulla-hanke vietiin loppuun. Hanke jää palvelemaan kymenlaaksolaisia varsinaisen hankeajan jälkeenkin: Lukureseptit ja muu aineisto ovat valmiit, sananjalkapolun rakenne on valmis, mediasisällöt olemassa ja käytettävissä, lorupaketit valmiit. Lasten ja nuorten lukeminen on Kouvolassa erittäin vahvassa vireessä. Vuonna 2025 lasten ja nuorten kirjojen lainaus nousi jälleen kaikkien aikojen ennätyslukemiin: yhteensä 420 280 lainaa, mikä on 0,7 % enemmän kuin edellisvuonna. Kirjasto järjesti vuoden aikana 278 tapahtumaa, joihin osallistui yhteensä 6 528 henkilöä. Loppuvuoden tapahtumista eniten yleisöä (132 henkeä) kirjastoon veti 8.11. järjestetty retropelipäivä. Pääkirjaston väistötilaan siirtymistä valmisteltiin syksyllä mm. tekemällä ennakkoarvioita erikokoisista väistötiloista. Lisäksi muuttoa pohjustetaan tekemällä paljon poistotyötä. Inkeröiden kirjasto avattiin elokuussa uuteen monitoimitilaan. Kirjaston käytössä ollut Varaamo-tilanvarausohjelman käyttö loppui asiakkailta joulukuussa, kirjaston siirtyessä käyttämään Timmi-tilanvarausohjelmaa tammikuussa 2026. Syksyllä käynnistyi Lukutaito-ohjelma Kouvolaan -hanke.

Kansalaisopiston siirtyminen kuntotalolta toisiin tiloihin oli iso rutistus koko henkilöstölle. Syyslukukausi lähti kuitenkin hyvin käyntiin uusissa tiloissa. Kansalaisopistolla toimi vuoden aikana 780 kurssia, joista suurin osa oli koko lukukauden kestäviä 12 viikon kursseja. Netto-opiskelijoiden määrä toteutuneilla kursseilla oli 4769. Maksuttomissa tapahtumissa kävi 4942 henkilöä. Yhteistyö varhaiskasvatuksen kanssa jatkui päiväkodeissa varhaisiän taidekasvatuksena kuvataiteessa, sanataiteessa, teatteritaiteessa ja musiikissa. Kouvolan työllisyyspalveluiden tilaamat 4 kk ja 8 kk kestävät Opin suomea! -kotoutumiskoulutukset sekä muutosturvakoulutukset käynnistyivät syyslukukaudella. Kansalaisopiston toimintaa markkinointiin somessa, uutiskirjeissä sekä kirjastoista ja Kouvolatalolta noudettavissa Opistouutiset-lehdissä. Opiston tunnettuutta pyrittiin lisäämään kohdistetulla markkinoilla ja osallistumalla erilaisiin tapahtumiin. Miltä sinun opistosi näyttää -kyselyssä joulukuussa kerättiin nykyisten ja potentiaalisten asiakkaiden näkemyksiä hyödynnettäväksi toiminnan suunnittelussa. Kansalaisopiston keskeisten prosessien kuvaamiseen ja kehittämiseen sekä vastuunjaon selkeyttämiseen tähdännyt Yhteiset prosessit kuntoon –hanke päättyi keväällä.

Kaupungin johtoryhmän asettaman vahtimestariitiimin perustaminen kaupungintalon, Kouvolatalon ja Kuusankoskitalon kesken on päätetty sijoittaa sivistyksen toimialalle, kulttuuri ja vapaan sivistystyön yksikköön. Tiimin suunnittelu ja käytännön asioiden järjestäminen jatkuu edelleen kulttuuripalveluissa. Kulttuuritalojen tiloissa on tapahtunut paljon muutoksia. Kouvolatalossa kokoushuoneita on siirtynyt kansalaisopiston ja musiikkiopiston käyttöön, joka on lisännyt niiden käyttöä, mutta vähentänyt vastaavasti kulttuuritalojen vuokratuloja. Kuusankoskitalossa harjoitustila Keltti on ollut liikuntapalveluiden käytössä Kuusankosken urheilutalon remontin vuoksi. Lisäksi Kuusankosken teatterin entiset hallinnolliset tilat ja harjoitustila Ruotsula siirtyivät Pohjois-Kymen Musiikkiopistolle. Kuusankosken nuorisopalvelujen siirtymisestä Kuusankoskitaloon on päätetty. Tilamuutosten myötä kävijöiden väheneminen näkyy hieman kulttuuritalojen kävijämäärässä. Syksy on ollut vilkasta konserttien aikaa.

Riskianalyysi

Tiukka taloustilanne on palveluiden kehittämisen näkökulmasta haastavaa ja lisää epävarmuutta. Kulttuurin merkitys ihmisten hyvinvoinnin kannalta on tehtyjen kyselyjen ja saadun palautteen mukaan kouvolaalaisille erittäin tärkeä.

Yleisen kulttuuritoiminnan osalta vaikein tilanne on viestinnän resurssoinnissa, jota on hoidettu satunnaisen määräaikaisen työvoiman tai ostopalvelun avulla. Kulttuurin tapahtumat toteutetaan pitkälti avustusten turvin ja se luo toimintaa epävarmuutta ja hankaloittaa suunnittelua.

Kaupungin taloudellisen tilanteen vuoksi täyttölupien saaminen on ollut vaikeaa. Valkealan ja Inkeröiden monitoimitilojen avoimiin kirjastotehtäviin saatiin täyttöluvat ja 1.9. niissä aloittivat uudet työntekijät. Näiden jälkeenkin kirjastolla on vielä neljä avointa tehtävää, joihin täyttölupa tarvitaan, sekä neljä muuta tehtävää, jotka jätetään täyttämättä 1.1.2026 lähtien. Vähentyneen

työntekijämäärän myötä kasvaa riski, että lukemisen edistämisen toimintaa ei voida kunnollisesti tehdä, eikä henkilöstöä riitä kirjastojen aukipitämiseen nykyisillä aukioloilla. Jo nyt kirjastoja on jouduttu sulkemaan tai laittamaan pelkälle omatoimikäytölle kesken päivän ennakoimattomien poissaolojen vuoksi.

Museon avoinnapito hoidetaan edelleen yhden vakituisen työntekijän ja lyhytaikaisten määräaikaisten työntekijöiden työpanoksella, mikä kuormittaa henkilökuntaa. Riskinä on, että museon näyttelyt joudutaan yllättävissä tilanteissa (mm. sairastumiset) sulkemaan yleisöltä. Yleisötyön lisääminen ja kehittäminen on vaikeaa.

Kansalaisopiston henkilöstötilanne on haastava. Huoli määräaikaisen koulutussuunnittelijan tehtävän jatkosta kevätlukukauden 2026 jälkeen on suuri. Koulutussuunnittelija vastaa tietoteknisen koulutuksen suunnittelusta, tukee opettajia tietotekniikan käytössä ja osallistuu opiston työpanoksella koko kaupungin työntekijöiden digi- ja viestintäkoulutusten tuottamiseen. Tehtävään kuuluu myös palautekyselyiden tekemistä ja palautteiden koostamista suunnittelutyön tueksi sekä vaikuttavuuden arviointiin. Koulutussuunnittelijalla on suuri rooli myös opiston näkyvyyden lisäämisessä, sillä tehtävään kuuluu some- ja nettisivujen päivityksen lisäksi uutiskirjeen ja painetun Opistouutiset-asiakaslehden kokoaminen ja toteutus. Tuntiopettajien saatavuus joillakin ainealueilla on hankalaa. Syyslukukausi on osoittanut, että Kouvolatalolla olevat opetustilat ovat kooltaan ja määrältään opiston tarpeisiin liian pienet. Tämä vaikuttaa opetusryhmien kokoon ja sitä kautta myös kurssimaksutulojen pienemiseen erityisesti päiväsaikaan järjestettävien kurssien osalta.

Palvelun talous

Kulttuuri ja vapaa sivistystyö palvelun talous on toteutunut 0,3 miljoonaa euroa talousarviota parempana. Henkilöstömenot ovat toteutuneet talousarviota pienempänä lähinnä kansalaisopiston osalta. Muut toimintamenot ovat toteutuneet talousarviota pienempänä kansalaisopistotoiminnassa, hallinnon ja opetustilojen siirryttyä pois Kuntotalolta mm. Kouvolatalolle. Tätä ei talousarviossa ollut huomioitu sisäisiin vuokriin.

Kulttuuri ja vapaa sivistystyö 1000 e	Alkuperäinen talousarvio	Ta- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Toimintatulot	1 146	0	1 146	1 176	30	102,6
Myyntitulot	171	0	171	232	61	135,6
Maksutulot	470	0	470	430	-41	91,3
Tuet ja avustukset	123	0	123	220	97	179,2
Muut toimintatulot	382	0	382	294	-88	77,0
Toimintamenot	-15 503	0	-15 503	-15 268	235	98,5
Henkilöstömenot	-5 327	0	-5 327	-5 196	130	97,6
Palkat ja palkkiot	-4 292	0	-4 292	-4 206	86	98,0
Henkilösivumenot	-1 034	0	-1 034	-990	45	95,7
Eläkemenot	-900	0	-900	-860	39	95,7
Muut henkilösivumenot	-135	0	-135	-129	5	95,9
Palveluiden ostot	-1 241	0	-1 241	-1 294	-53	104,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-855	0	-855	-834	21	97,6
Avustukset	-2 553	0	-2 553	-2 549	4	99,8
Muut toimintamenot	-5 527	0	-5 527	-5 394	133	97,6
Toimintakate	-14 356	0	-14 356	-14 092	264	98,2
Laskennalliset kustannukset	0	0	0	-557		
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	-6		
Muut laskennalliset kust.	0	0	0	-551		
Kokonaiskustannukset	-14 356	0	-14 356	-14 649		

Toimenpiteiden toteutuminen

Kaupunkistrategian tavoite: Liikunta ja kulttuuri: Kouvola on värikäs pelikenttä

Talousarviotavoite, Kulttuuripalv. ja vap.siv.työ: Lasten ja nuorten lukutaidon ja lukemisen edistäminen			
Käyttösuunnitelman toimenpide: Uudet lukutaidon edistämisen menetelmät 0-4 -vuotiaille yhteistyökumppanien kanssa		Tilannekuvaus: Lorutteluhetkiä lapsille, koulutustilaisuuksia vanhemmille ja ammattilaisille. Moniammatillista yhteistyötä lisätty. Lukureseptit ja muu aineisto valmiit, sananjalkapolun rakenne valmis, mediasisällöt olemassa ja käytettävissä, lorupaketit valmiit, vava-kehoissa käynnit toteutuneet.	
Mittarit			
Kokeilujen määrä (kpl)	Lähtöarvo 12/2024 0	Toteuma-arvo 12/2025 6	Tavoitearvo 12/2025 5

Kaupunkistrategian tavoite: Liikunta ja kulttuuri: Kouvola on värikäs pelikenttä

Talousarviotavoite, Kulttuuripalv. ja vap.siv.työ: Kulttuurisen hyvinvoinnin lisääminen			
Käyttösuunnitelman toimenpide: Kulttuuritalojen tapahtumatuotannon kehittäminen	Tilannekuvaus: Kuusankoskitalolle ei myönnetty avustusta juhlavuoden tapahtumiin. On järjestetty Puhallinmusiikin päivä yhteistyössä Wanhat Jääkärit ja Kuusankosken Puhallinorkesterin kanssa. Päivän aikana tarjottiin ilmaiskonsertteja lapsille ja aikuisväestölle. Likulan päätöksellä tapahtumia voidaan järjestää määräaikaisena kokeiluna ns. lippudiilillä Kuusankositalossa, jolloin osa pääsymaksutuloista tulee kaupungille ja korvaa tilavuokran.		
Käyttösuunnitelman toimenpide: Matalan kynnyksen maksuttomien/edullisten tapahtumien tarjonta ja kehittäminen	Tilannekuvaus: Toteutetut matalan kynnyksen maksuttomat/edulliset tapahtumat ovat keränneet mukavasti väkeä. Osa tapahtumista on toteutettu myös verkossa ja myös niihin on saatu paljon osallistujia.		
Mittarit			
Tapahtumat (kpl)	Lähtöarvo 12/2024 2 914	Toteuma-arvo 12/2025 4 649	Tavoitearvo 12/2025 3 035
Mittarit			
Tapahtumiin osallistuvien määrä (hlö)	Lähtöarvo 12/2024 185 069	Toteuma-arvo 12/2025 145 171	Tavoitearvo 12/2025 186 000

Eriytetyt laskelmat

Kilpailulain 30 d §:n edellyttämä tuloslaskelma kunnan taloudellisesta toiminnasta, joka tapahtuu kilpailutilanteessa markkinoilla.

Kustannuslaskennan periaatteet

Kustannukset on kohdennettu ulkoiseen kokous- ja konserttipalveluun ja sisäiseen vuokraukseen prosentuaalisesti. Kohdistamisprosentit on määriteltä sisäisen ja ulkoisen tuotannon tulojen suhteessa v. 2024 tiedoilla. Hallinnon ja tukipalveluiden kustannukset (muut laskennalliset kustannukset) on kohdistettu toiminnoille vyörytyksillä, kohdentaminen on tehty henkilöstöhallinnon osalta palkkakulujen suhteessa ja muun hallinnon osalta ulkoisten menojen suhteessa.

Kokous- ja konserttipalvelut	2025	2024
Liikevaihto	138 943,85	113 198,41
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00	9 708,64
Materiaalit ja palvelut	-79 080,12	-67 118,43
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-29 259,41	-11 884,34
Ostot tilikauden aikana	-29 259,41	-11 884,34
Palvelujen ostot	-49 820,71	-55 234,09
Henkilöstökulut	-394 745,84	-395 066,49
Palkat ja palkkiot	-320 741,39	-321 295,77
Henkilösivukulut	-74 004,45	-73 770,72
Eläkekulut	-64 192,07	-65 502,93
Muut henkilösivukulut	-9 812,38	-8 267,79
Liiketoiminnan muut kulut	-1 319 660,14	-1 039 151,40
Liikelyijäämä (-alijäämä)	-1 654 542,25	-1 378 429,27
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 654 542,25	-1 378 429,27
Muut laskennalliset kustannukset	-36 033,64	-34 340,37
Toiminnan kokonaiskustannukset	-1 690 575,89	-1 412 769,64